ד א מיי' פ"ב מהל' ערכין הל"א :
ה ב מיי' שם הל"ב :
ו ג מיי' פ"ז מהל' נדרים הל"ד וש"ס בכ"מ מוש"ע יו"ד סי' קסב סעיף ג :
ז ד מיי' פ"ד מהל' תפילין הל"ב מוש"ע או"ח סי' כז סעי' ג :
ח ה מיי' פ"ב מהל' מציעה הלכה ג :
ט ו מיי' פ"ד מהל' יסודי התורה והלכות מלכים מוש"ע להה"מ סימן קסז סעי' לה :
י ז מיי' פ"ב מהל' ערכין הלכה ג :

גליון הש"ס

כתני' זה חומר . עי' זבחים דף לד ע"ב תוס' ד"ה אלא :

[וע' תוס' מנחות ג. ד"ה מפעמים ותוס' יומא קג. ד"ה פרט ותוס' נכורות ה: ד"ה רובע]

וע"ש ביומא דף קג ע"ב דרש"י אחיל לשימתו ל"ק

שיטה מקובצת

מ) רובחי מהו ישיבתי מהו היקיפי מהו : ב) עד העציל אות א' נמחק : ג) שאומרין בשר נדרים ועצמות ידורו : ד) העציל אות א' נמחק:ה) קידוש ידים ורגלים במקדש עד הפרק מבאן קשה לפי' הר"ר אפרים בפרק כל הבשר לחולין עד הפרק זהו מקום חיבור אצבעות לפיסת היד לתרומה עד הפרק זהו מקום חיבור היד והקנה לקידוש ידים ורגלים עד הפרק זהו מקום חיבור הקנה והזרוע א"כ מאי פריך הכא דא ודא אחת היא אבל לפי' רש"י ניחא לחולין עד הפרק זהו קשר אמצעי של אצבעות לתרומה עד הפרק היינו מקום חיבור אצבעות [לפיסת היד] לקידוש ידים ורגלים עד הפרק היינו חיבור היד לקנה והשתא פריך שפיר הכא. תוס' : ו) קבין דאורייתא פרס לבעלי קבין בנדרים : ח) שוה ביד וכמה הוא שוה בלא : ט) אומר של נזקין גליון תיסה דמשמע הכא דבהקדש שמין היד אגב הגוף כמו בנזיקין וקשה דהא דשמין בנזיקין היד אגב הגוף היינו מעטא משום דכתיב בנזיקין ובער

בשרת אחר מלבר ששמין בית סאה באותה שדה [וכראיתא בב"ק נח ע"ב] ובריש פרק שור שנגח דף מז ע"א מדמי להו לחדרי קיטע יד עבדו של המבורו ט) ומזיק יד העבדו דקאסר החם אסר רבה ארן שמין פרה בפני עצמו ולולד בפני עצמו אלא שמין הולד אגב הפרה וכו' וכן אחת מוצא במויק שדה של חבירו ובבבא מציעא בפ' השואל דף צמ ע"ב משמע דבני הקדש אין דין שומת בית סאה באותה שדה דקאסר החם אסר שטראל האי מאן דגזל ב) וכו' מתקיף לה רב ביבי בר אביי כו' אמר רב הונא בריה דרב יהושע שמין בית סאה באותה שדה דבהקדש לא שייך דין שומת בית סאה באותה שדה ולהכי משלם חמשין ונראה לי דודאי דבר הצריך שומא מדמינן הקדש להדיוט אבל דבר שאין צריך שומא אינו אלא יפוי כח של הקדש דמצרכינן לית לשלם דמים יפים ובחריוט מקיימן בתשלומין ומייתי סעד לדבר משומת בית סאה אע"פ שאינו דומה לו . הרא"ש ל' : י) הרא אלא אמר : יא) ובינו פ"א ואת"ל שבח ביני ובינו אמר : יב) שנתחך הרגל ונשתייר : יג) ואמר אח"כ דמ"ל: נדרין ועצמות כשנתן תיבת חמור בנמחק: טו) מדאי. גליון ואע"פ שבשר שנתחך מבעלי חיים הן יותר כבר הוא . אדם שלם הוא שאם ישומו אותו [עכשיו] כמה הוא שוה שלם וכמה הוא שוה קטוע יעלה דמיו הרבה עכשיו כשעדיין הוא שלם אבל אם אם ישומו אותו כאדם קיטוע שהוא מוולוד כמה הוא שוה עכשיו וכמה הוא שוה קודם לכן יפחתו דמיו של זה יותר ממה שאם ישומו אותו בעצמו שהוא שלם ונמצא הקדש מפסיד : אלא אמר אביי אומדין . אותו כאיש שלם כמה אדם רוצה כו' : עושה מלאכה ביולו אחת מאי ניהו אלימא דאידך [דר'] פטוקה . קטוע היינו הך דאמרי ברישא אמר של נזיקין : [אלא אידך] ידו מוכתבת ואמר דמי עלי . כגון שרוק ושמורו : ואמר דמי עלי מהו . מי צריך לאומדו עוד או אינו צריך : שאני אומדנא דבי עשרה . דבעריכן צריך עשרה כני אדם לאומדו דעשרה כהנים כתובים בפרשה ואומד של נזקין בג' בתי דינין סניא : או רילמא] שבח ביני ביני . [שוב] משנאמר בראשונה וצריך לשמוע עוד : אמרוהו

ל) כלאם דל"ל והא דבעידום יפים ונגלים הוא עד הפרק הילכתא וכו' . ב) נלאה דלריך לגיין כמדרש הלן אמר לגון בני אדם ועד התם קרי אינשי רגל .

ושוקל בשר חמור גידים ועצמות ונוטן לתוכה עד שתתמלא. ומימה לר' אלחנן כיון דשקל כבר בשר חמור כנגד משקל ידו אמאי טעון עוד בשר חמור בחבית והיה נראה לו דה"פ דשוקל בשר גידין ד) חמור כשנתן בשר לתוך המים עד שתתמלא לתוך המים הבשר עד שתתמלא החבית ואח"כ שוקל כנגד ידו ואני מלאתי בשם ר"י דוקא נקט שוקל מעיקרא ואח"כ מכנים אבל מכנים מעיקרא לא לפי שהמים נבלעים בבשר ומכבידים אותו יותר מדאי טו) מיד האדם שמי נוטלת עלמו וחייא קליל ממימה והוחק הוא לומר שקולקין בשר חמור כנגד היד "אם הוא נמחק שקול יותר משהיה מחובר לגוף לגמרי: **רגלים** פרט לבעלי קבין . הקשה רבינו אלחנן היכי משמע מהכא דרגל קרי עד שתיסתיירא ודילמא הייט טעמא שאינו יכול לישמן עליו ולפי' קרייה נמי רגל עד האדכובה וכי מז) קא ממעטינן נמי בחגיגה פ"ק (דף ג. וסס) חיגר וסומא מפני שאינו יכול לילך ולישמן בלי מקל ותירץ דהתם בחגיגה איכא שני דרשות מרגלים דחדא דריש חיגר וסומא מטעם שאינן יכולין לילך ולישמן בלא שום דבר אע"פ שיש להם רגל יז) ובחדא דריש רגלים פרט לבעלי קבין מטעם שאין לו רגל": **חלצה** . יח) שנתחכה הרגל ונשתייר מעט מן האדכובה ולמטה חליצתה כשירה ל' רש"י . ולא הוירא שהרי ביבמות (דף קג. וסס) אמר דאפי' חלצה למי *שנתחכה רגלו חליצתה פסולה לכך צריך לפרש דמיירי הכא מקברי הרלוטות של המגעל אשם קברן מהאדכובה ולמטה כשרה דהוי שפיר וחלצה נעלו מעל רגלו אבל אם קברן למעלה חליצתו פסולה דאין זה מעל רגלו : **התם** גברא זילא הוא . פירש"י שכבר נקטועה ידו ואפי' תחילה דמיו שאומדין עתה כמה היה יפה קודם לכן אין נישומין אלא בזול שהרי רואין אותו מזולזל : כבא גברא שבימא הוא . שנתה ידיו שלימות ולריך לשום כמה הוא יפה עכשיו שיקרים דמיו וכמה הוא יפה אם יתחכו ידיו : ידו אחת מאי ניהו ואידך פסיקא . כלומר למה הוא עושה מלאכה בידו אחת שהאחרת קטועה הייט אומר של נזקין : ידו מוכתבת לרבו ראשון . אלא יעסה בה מלאכה לרבו שמי הנשתה שיימין כגברא שבימא : אמדוהו אומד של נזקין . שחבל בו תביעו ואמדוהו כמה היה יפה וכמה הוא יפה : ואמר יג) דמי עלי . ולא אמר ערכי עלי מיבעי ליה לאמיימיה אי לא : אומדנא דבי עשרה . שהאומר דמי עלי דיסוס בעשרה כתיבן פ"ק דסנהדרין (דף ב.) הקרקעות תעשה וכהן ולוים כיולא בהן ואומד של נזקין בשלשה כדתנן גזילות וחבלות בשלשה :

רבינו גרשום

[ע' העציל . היינו מרסיקו] : זכר לדבר . שנשתל בשר חמור לבשר אדם [לפיכך אומדין בבשר חמור] : כמה דאפשר . לשעורי במים ובאומד משערינן : ובינ' עד העציל . לפיסרא דעד העציל קרי [יד] : עד הפרק . [עד מקום] שכלה פיסת יד : בגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ועד העציל קורין בני אדם יד : זו קיבורית . שקורין שורין אלמא דעד דאתם קרוי יד מדאורייתא : בגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ועד העציל קורין יד היינו למעלה מקיבורית : מ) עד הפרק הלכתא

[תוספתא פ"ב]

[מדרש ל: וש"נ]

מנחות ל:. מרחיבין לה:

[מנחות ג. ד. יבמות קג. כל הענין]

[יבמות קא.]

[ל"ל אלא אמר אביי]

הגהות הב"ח

(מ) גמ' הכא ודלמי הא אמדוהו :

רבינו גרשום

[ע' העציל . היינו מרסיקו] : זכר לדבר . שנשתל בשר חמור לבשר אדם [לפיכך אומדין בבשר חמור] : כמה דאפשר . לשעורי במים ובאומד משערינן : ובינ' עד העציל . לפיסרא דעד העציל קרי [יד] : עד הפרק . [עד מקום] שכלה פיסת יד : בגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ועד העציל קורין בני אדם יד : זו קיבורית . שקורין שורין אלמא דעד דאתם קרוי יד מדאורייתא : בגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ועד העציל קורין יד היינו למעלה מקיבורית : מ) עד הפרק הלכתא

תורה אור אלא יכך : עד הפרק . מקום חיבור הכף והזרוע אלמא יד לא הוי אלא עד הפרק דהא יד כתיב בקרא : לשון בני אדם . קרוי יד עד האליל : קיבורא . ברבו"ן בלע"ז בגוכה הזרוע רחוק מן האליל מעט : רגלים. אלא רגלים בשמה : פרט לבעלי קבין. מי שנתחך רגלו בפרק ראשון סמוך לשוקו ותוקק קב מקבל כתיפין ונוטן לתוכה ובקרן אחר אלא אם כן רגל אלמא שוקו ובקרן אחר אלא אם כן מן הרלוה דאין לו רגל אלמא לא מיקרי רגל אלא עד פרק א' שקורין קבי"ל:מלגה. למי שנתחך יב) רגל ונשתייר בו קצת מן האדכובה ונמשה חליצתה כשירה אלמא עד האדכובה הוי רגל ולייתיב ברלויה : מעל רגלו . משמע דה שעל רגלו דהיינו שוק עד האדכובה : ש"מ . מדלא תניא שוק עד האדכובה מעל דמעל : אלא מיסתוירא . קביל"ל עד הרגל נמיא שאין בה אלא פרק עליון המחברה עם השוק אבל למטה אין בה פרק אלא מעלה כף הרגל הוא דאי ס"ד למטה נמי פסיק הוה ליה מיסתוירא כו' : **מתני'** זה חומר בגדרים מבערכין . דאיתו בערכין ערך ידי עלי ערך רגלי עלי לא אמר כלום אלא א"כ אמר בדבר שהגשמה תלויה בה : **גמ'** אומד של נזקין . כמו שאומדין אדם שקיטע לו חבירו ידו שמין אותו כעבד הנמכר בשוק כמה היה יפה קודם לכן וכמה הוא יפה עכשיו יחתכו ידיו : ידו אחת מאי ניהו ואידך פסיקא . כלומר למה הוא עושה מלאכה בידו אחת שהאחרת קטועה הייט אומר של נזקין : ידו מוכתבת לרבו ראשון . אלא יעסה בה מלאכה לרבו שמי הנשתה שיימין כגברא שבימא : אמדוהו אומד של נזקין . שחבל בו תביעו ואמדוהו כמה היה יפה וכמה הוא יפה : ואמר יג) דמי עלי . ולא אמר ערכי עלי מיבעי ליה לאמיימיה אי לא : אומדנא דבי עשרה . שהאומר דמי עלי דיסוס בעשרה כתיבן פ"ק דסנהדרין (דף ב.) הקרקעות תעשה וכהן ולוים כיולא בהן ואומד של נזקין בשלשה כדתנן גזילות וחבלות בשלשה :

[ע"ע תוס' ערכין ה: ד"ה אמר]

[ע"ע תוס' ערכין ה: ד"ה אמר]

[ע"ע תוס' ערכין ה: ד"ה אמר]

בחדר זימנא אמדינן ליה • פי׳ פעמים מ״ב דמים יקח: אמדוהו מאליו בלא שום טרח לא לשום דברים בעצמן ובשבח היו שם מה: פשוט מסתמא׳ חדא • מהני בעינן: שלשן דמים נמי • ומעיקרא לא ידעינן כמה שוה: פא אמיד וקאי • דהא אין לך אדם שאינו שוה ד׳ זוז: לא נמים לאומדנא • שלא נאמד מעולם אלא הפחת הוא דאמדינן יז) ואלו אומרא בעינן: **מתני׳** ערכי עלי • דבר קלוב הוא הלכך יאמר הזורשין: שלשן דמים נמי • והא דתניא בב״ק (דף מ׳) ונתן פדיון נפשו דמי ניזק כתם הוא טעמא משום דמסתמא דאזיק דמי עליה לשלומי כשעת הזיק והיינו שעתא דאזקיה מי הוא אבל דמי עלי שאינו יח) עדר אלא מה שישומהו ב״ד והרי לא בא לידי כך שהרי מת יט) (א) לא יאמר הזורשין: נותן ערך כולו יכ) בערכך נפשות כתיב (ב): ערך אני עלי • הוי כערך ראשי וערך כבודי דהוי דבר שהנשמה תלויה בו: דמי אני עלי נותן דמי כולו • דהא תניא בפרק הנג יד (ניל יח׳) הקשתה דמים לערכין לידון בכבודו: **גמ׳** על בשמה • אם אמר דמי בהמתי עלי אבל ערך אינו אלא באדם: ואינן נידונין בהשג יד • שאם אמר דמי עלי ואין ידו משגת יתן הכל לכשוכל: ש״מ מלוה על פה כו׳ • ופלוגתא היא בבמה דוכתי: ש״מ מלוה הכפוכה כו׳ • ופלוגתא היא בשם׳ בכורות בפ׳ יש בכור לאחלה (דף מט): כשעמד בדין • ומייבוהו קודם מותו דה״ל כמלוה בשטר: אמאי לא יתנו יורשין • הרי אמדוהו ב״ד: מחסרא לומדנא • שחייבוהו לשלם ולא הספיקו לאומדו עד שמת: לא אמר כלום לרבנן • דאמרי בפ״ק (נעיל ה׳) אדם מוציא דבריו לבטלה: כל] נותן דמיו • ואוקימנא בפ״ק דאליבא דר״מ דאמרה: אבל דמי לא קאמר • והלכך לא ליתיב דמי קמ״ל: נדר בערכך • הוקשו כלים לערכין: ל״ש כולו ול״ש אני • ואפשטינן בחלין וכ״ש בכולו דאע״ג דלאו אורחא לאינדובי חלי דמי כלי אפ״ה יהיב וכ״ש כולו: אפי׳ כולו נמי • אפי׳ אמר ערך כלי זה עלי ליפטר: אבני לא בר״מ • ומפ״ה לא פליג בכולו (ג): ר״ש פוטר • האומר הרי עלי מנחה מן הפטורין בפ״ב דמנחות (דף קג׳) • מאי ניהו שעמד בדין • כלומר מתני׳ דקתני יתנו הזורשין היכי מיתוקמא בע״כ כשעמד בדין קודם מותו כדאוקמא לרישא ואמאי הדר קתני לה: מהו

(נעיל ו: ום״ג)

[שם]

נעיל ה. סנהדרין יד:

ערך ראשי וערך כבודי אינא נמי ערך ידי וערך רגלי אבל דמי לא קאמר קמ״ל: ערך ראשי וערך כבודי נותן ערך כולו: מ״ט נפשות קאמר רחמנא: זה הכלל דבר שהנשמה תלויה בו כו׳: לאתויי מן הארכובה ולמעלה: חצי ערכי עלי נותן יכ) כו׳: ת״ר יז) *חצי ערכי עלי נותן חצי ערכו ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר לוקה ונותן ערך שלם לוקה אמאי א״ר פפא לוקה בערך שלם מ״ט גזירה חצי ערכי אטו ערך חציו וערך חציו הוי דבר שהנשמה תלויה בו: חצי דמי עלי נותן יח) כו׳ דמי חציי עלי נותן דמי כולו: מ״ט °נדר בערכך נפשות כתיב: זה הכלל דבר שהנשמה תלויה בו יט)]: לאתויי מן הארכובה ולמעלה: ת״ר המעריך חצי ערך כלי ר״מ אומר נותן דמיו וחכ״א לא אמר כלום יא) רבא חלש עול לגביה אביי ורבנן ויתבי וקאמרי בשלמא ר״מ קסבר יא) אין אדם מוציא דבריו לבטלה לא שנא בולו ול״ש חציו אלא רבנן מאי קסברי אי יב) אדם מוציא דבריו לבטלה אפי׳ יג) כולו נמי ואי אין אדם מוציא דבריו לבטלה אפי׳ חציו נמי אמר להו יד) כ) (רבא ואביי) רבנן דהכא כר״מ סברי לה וסברי לה כר״ש סברי לה כר׳ מאיר דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה טו) וסברי לה כר״ש יג) דאמר שלא התנדב כדרך המתנדבים כוליה אורחיה לאיתנדובי פליגיה לאו אורחיה לאיתנדובי: האומר ערכו של פלוני עלי ומת הנודר יתנו היורשים מאי ניהו שעמד בדין היינו הך סיפא איצטריך ליה דמיו של פלוני טז) עליו ומת הנודר יתנו היורשים מהו

[כתובות מו. תוספתא פ״ג פ״ב]

ויקרא כז

רבינו גרשום

אמדוהו מאליו שלא אמר דמי עלי: שאין דמים לפחים: שאין אדם יכול לידע מאחר שמת כמה הוא שוה כשהוא חי: מי איכא גברא דלא שוה ד׳ זוזי כשהוא חי ודוחה כי אמיד ולית בו יורשין (לא) דמי:

אמדוהו מאליו נהית לאומדנא • ודקדקו בו כמה היה שוה: דמי עלי • ומת לא נחית מעיקרא לאומדנא בגורה הלכך לא יתנו היורשין: ואין נידון בהשג יד • אלא נותן כל מה שיש לו ותוחר ונותן בשוהא לו: שאני הכא דמלוה הכתובה בתורה היא • דכיון שאמר ערכי עלי כבר כתוב בתורה כמה צריך ליתן: [בשעמד בדין • וחייבוהו ליתן וכל העומד לגבות כגבוי דמי: מחוסר אומדנא • בשעמד בדין ולא אמדוהו ומת ולא אמר כלום: ל)] ראין הנשמה תלויה בו: ונותן דמיה׳ של ר׳ כלומר דאין אדם מוציא דבריו לבטלה וידוע שאין ערך ליד וגמר ואבר לשום דמים ונותן דמיה: לר״מ • דאמר בפירקין קמא המעריך פחות מבן חודש ר״מ אומר נותן דמיו כו׳: מיטעא קא מעי דסבר כו׳] אבל דמי לא • כלומר לשום דמים לא מתחיין ולא ליתן דמיה קמ״ל: לאתויי מן הארכובה ולמעלה • שאם אמר ערך רגלי עלי מן הארכובה ולמעלה נותן ערך כולו: [מ״ט נדר בערכך כתוב כל שישנו בערכין ישנו בדמים דהיינו נדר] • וחכ״א לא אמר כלום • כשהעריך חצי כלי אבל העריך כלי שלם נותן את דמיו: [סברי לה כר״מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה היכא דהתנדב כדרך המתנדבים דהעריך כולו פליגיה לאו אורחא לאינדובי הלכך לא אמר כלום דסבר לה כר׳ שמעון]: מאי ניהו • האומר ערכו של פלוני עלי [ומת הנודר והיורש • אמאי יתנו הזורשין בשעמד בדין המעריך קרום שמת]: היינו הך: בשמעתין דקעיל אמר ערכי עלי ומת יתנו היורשין ואוקימנא בשעמד בדין:

ל) נדלה דתסר כאן ול״ל ערך ידי וערך רגלי עלי לא אמר כלום • דאין הנשמה תלויה בו • של ד׳ כלומר וכו׳ •

הגהות הב״ח (א) רש״ל ד״ה שאין דמים וכו׳ שהרי מת ע״כ לא: (ב) ד״ה נותן וכו׳ כתיב וכשמותר ערך תניי כל״ל והד״ל: (ג) ד״ה שנני וכו׳ כבולו סס״ד ותמ״כ מ״ס כר״ש דשונר:

עין משפט נר מצוה

יא א מיי׳ פ״ז מהל׳ ערכין הלכה כא.

יב ב מיי׳ שם הלכה כב:

יג ב מיי׳ שם פ״ב הלכה ז:

יד ד מיי׳ שם הל׳ ב:

טו ו ז מיי׳ שם פ״ז הלכה כג:

יז ח מיי׳ פי״ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ז ט:

יח ט מיי׳ שם הלכה ט ופ״ה מהלכות מחוסרי כפרה הלכה יא:

[ועי״ע תוספות זבחים לה: ד״ה אלא מתני׳]

עי׳ ל״ק

שיטה מקובצת

ג) עלי מת הנודר אות ו׳ נמחק: ב) יתנו היורשין דמי עלי ומת לא יתנו היורשין שאין דמים כו׳ יתנו היורשין ש״מ: ג) ד מ ל ו ה הכתובה בתורה הגד] יתנו היורשין דמי: ה) ידי וערך רגלי עלי: ו) נותן חצי ערכו ערך חציי עלי נותן ערך כולו מ״ט נפשות אמר רחמנא ת״ר:ז] חצי ערכו עלי נותן חצי ערך גלוין לאפוקי מדר״י בר יהודה דאמר לוקה בערך שלם חצי דמי עלי נותן חצי דמיו כרבנן ור״י בר יהודה פליג בדמי שלם וכן נמצא בתוס׳ פתא׳ הרא״ש ז״ל: ח) נותן חצי דמיו דמי תיבת כו׳ נמחק: ט) בו כו׳ לאתויי: י) ת״ר • גלוין • ה״ג המעריך חצי כלי כלומר ערך חצי כלי עלי (או המעריך חצי כלי) הלכך לא אמר כלום לרבנן כדפפרש מעמא דפלני לאו אורח ארעא לאינדובי דהא תנן במתני׳ ערך חציי עלי נותן ערך כולו אלמא לא אשכחן בערכין זה בלשון זה מתחייב פלני וכן בכלי נמי כשאמר ערך חצי כלי עלי פ ל נ י לאו אורח ארעא לאינ־ובי וכולו

נמי לא מקרינ דלא שייך בכלי נידון בכבודו הלכך דמי חציו נמי לא יהיב ול״ג המעריך חצי ערך כלי דמשמע דאמר חצי ערך כלי זה עלי דבכה״ג בערכין מתחייב פלני כדתנן חצי ערכי עלי נותן חצי ערכו וא״כ בכלי נמי אורחא לאינדובי פלני ויתן דמי חצי הכלי הרא״ש ז״ל: יח) רבה חלש: יב) אי קסברי אדם: יג) כולו • גלוין • הם״ל דאת״ג דרבנן סברי אפילו כולו נמי ולסברת דר״מ נקטיה • הרא״ש ז״ל: יד) להו רבה תיבות רבא ואביי נמחק: טו) וסברי לה כר״ש • גלוין • אע״ג דלא דמי כולי האי לרבא דר״ש דלא פסיר ר״ש אלא במתנדב דבר שאין דרך להתנדב כלל כגון מנחה מן השעורים ומן העדשים או נזיר מן הגרוגרת אבל הכא היה מודה ר״ש בדבר שדרך להתנדב חציו שחייב לשלם אלא סבר כר״ש ועדיפא מר״ש • הרא״ש ז״ל: טז) שנים בדמיו יתן אות מ׳ נמחק: יז) דאמדינן הכי ואגן: יח) נדר ס״א חייב אלא: יט) מת הלכך לא: כ) בערכך ס״א בשערין נפשות: כא) לבטלה הס״ד ומה״ד ונותן דמיו לר״מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה ויורע שאין ערך ליד וגמר ואמר לשם דמים הס״ד ומה״ד נותן דמיו דאוקימנא: כב) דמים ישישומו אותו בב״ד והרי לא בא לידי שומא שהרי היה מת הלכך לא יתנו: כג) מה״ד משא״כ בערכין. תיפוס ונקיש דמים לערכין להשיג יד שהרי הקשינו: כד) לערכין לענין מרגלית:

אמר ר' חייא בר רב ל"ש אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ומת ליט חייב באחריותו עלי להביאו קאמר · כלומר לנרות עד שיתקרב וא"ה א"כ ריש"ל דמתני' דקתני שור זה עולה מת השור פטור מלשלם [לאמעוניגן] אפילו אמר מדו דתימא כיון דלא אמרוהו לא אישתעבוד נכסי קמ"ל כיון דעמד בדין אישתעבודי אישתעבוד נכסי ואומרנא גלויי מילתא בעלמא הוא: **מתני'** *שור זה עולה ובית זה קרבן ומת השור ונפל הבית פטור מלשלם שור זה עלי עולה ובית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם: **גמ'** א"ר חייא בר רב א) "לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ב) ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי *שור זה עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאוקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי ג) רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו ד) אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר ה) יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר *אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן ואיכא דמתני לה אהא *המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שהלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית הקדישו

מסו דתימא · תע"ג דעמד בדין בדר טדר קודם מותו הואיל ולא אמרו מידר בחיי טדר לא אשתעבדו נכסי דיתמי · **גלויי מלתא בעלמא הוא** · לגלות מהו חייב והואיל ומידר קיים אמרינן ליה: **מתני'** **וכיון זה** קרבן · לנדר הבית: **ונפל הבית** · קודם שהחזיק בו גזבר: **גמ'** **לא שנו** · דכי אמר עלי חייב לשלם אלא דאמר דמי עלי דאם אבד השור הדמים לא אבדו הכא לא אמר דמים אלא ולא היו בעין: **עלי להביאו** · לנרות עד שיתקרב: **ה"ג דקאמר דמי** · וכדאוקימנא לקמן דאמר יקדש שור זה לדמיו והדמים עלי עולה הלכך השור קדוש ואם אבד הדמים יקדש השור לדמיו ד) דהאמר עלי אחריותו הכא הכא לא הוו דמים קמיה ולא אמר אלא אחריות קלי דאמר יקדש שור זה הכי קאמר שור זה יהא קדוש עד שאמכרנו ואביא דמיו: **השור חולין** · דלא הקדים אלא מעות דמי השור לכשימכר: **אינו חייב באחריותו** · שהרי לא נמכר ונמצא שלא הקדים כלום: **אבל חייב באחריות דמיו** · אם נמכר השור וקדשו הדמים ואבדו חייב באחריותו: **ריש"ל דאמר יקדש השור לדמיו** · והלכך חייב באחריותו שהרי חל קדושת דמים על השור והוא קיבל עליו אחריות דמיו והאי עלי אחריות הוי הואיל ואדמים קלי ודמים לא הוו קמיה דלעולם אלא: **סיפא דאמר לכשיבאו דמיו יקדשו** · הלכך ליט חייב באחריותו דכיון דמת השור ולא בא לכלל דמים נמצא שלא הקדים כלום: **ר"מ היא** · דתניא הרי את מקודשת לי לאחר שתגייר לאחר שתתגיירי כו' ר"מ אומר מקודשת: **ואיכא דמתני לה** · להא דרב יהודה ואביי ורמי בר חמא: **אע"פ שהלטו כהן** · שאמר מתא הוא ועומד לנתן כל זמן שלא נתנו אומר לו משכיר לשוכר הרי שלך לפניך ולא תשכיר לך בית אחר שהרי בית שהשכרתי לך קיים: **נתנו** · כהן חייב ז) משכיר להעמיד בית אחר לשוכר דמשום מזליה דמשכיר הוא שנתשר על הגזל לו על לרוח הנעין: הקדישו

ל) לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה · גליון · כיון שקבל עליו דמי שורו קדוש קדושת הגוף כדאמרינן הקדיש זכר לדמיו אינו יוצא מידי מובח והאי דקאמר דמי לתתחייב באחריותו קאמר אבל אם אמר שור זה עלי ולא אמר דמי אינו חייב באחריותו וא"ת א"כ אדמפלגת במתני' בין אמר שור זה עולה בין שור זה עלי עולה לשנו הכל בדאמר עלי וגיץ אמר [דמי] ובין לא אמר דמי דהוי רבותא מפי אף על גב דלא אמר עלי חייב באחריותו וי"ל דודאי בהכי קמפליג וכי היכי דמגיה בסיפא דמי הכי נמי מניה ברישא עלי אלא ה"ק לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל ברישא דלא אמר דמי אפילו אמר נמי עלי אינו חייב באחריותו יעכ"ל הרא"ש ז"ל: ב) זה אם מת אינו חייב אות ו' נמחק: ג) דמי מכלל דרישא דלא מי' דמי שור זה עלי עולה:] אבל חייב באחריות דמיו · גליון · תימה!) מאי קאמר אינו חייב באחריותו דהיינו אחריות הדמים דהא אין נתנו קדוש והדר תני חייב באחריות הדמים וי"ל דה"ק אינו חייב באחריותו כלומר באחריות השור רוקא לעולה אבל חייב באחריות דמיו ויביא בהם אילים וכבשים שם רצה · הרא"ש ז"ל: ה) רישא דאמר יקדש השור לדמיו אות ' נמחק · גליון · אין לפרש כשאמר בפי' יקדש השור לדמיו אבל אם אמר שור זה עלי אחריות דא"כ אמאי דחיק לאוקמי דאתיא כר"מ וכדאמר לכשיבאו דמיו לוקמא בדאמר דמי שור זה הקדש דיוצאו דמיו לחולין והשור חולין אלא דהאי בכה"ג נמי השור קדוש ולא משכח השור חולין אלא כדאמר לכשיבאו דמיו · הרא"ש ז"ל: ו) דהא אמר עלי והכא לא אמרינן עלי דלא הוו דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ליכא: ז) חייב המשכיר להעמיד: ח) עלי נמי כן הקיץ דפטור תיבת נראה נמחק תיבת [ק] ל"ש: ט) וחכי נמי איכא בפ"ק: י) נראה בהכי: יא) דפי' ר"י דגופו חולין דבהא ביריתא אות ' נמחק: יב) הכל וקשיא דהלא איתא אות ' נמחק פ"א ולפי מה דפי' דגוף השור חולין קשה: יג) מחייב ופריך והא: יד) בדמי וזה דחיק לכך: טו) דקאמר דמי שור זה עלי עולה השור רוי: טז) אחר · גליון · ה"נ אם אין הבית ראוי לדירה חייב להעמיד לו בית אחר אלא דוראי מוחר לדור בו אע"ג דדירה נרוע היא דכליו ממאין אומרים לו הרי שלך לפניך דדירה על ידי הדחק שטיה דירה ולא דמי לשוכר אות הקדמה אינה ראויה לכיבה כלל. הרא"ש ז"ל:

ל) ל"ל כה קאמר מתחלה ליט חייב וכו' ·

שיטה מקובצת

אמר ר' חייא בר רב · תע"ג דעמד בדין בדר טדר קודם מותו הואיל ולא אמרו מידר בחיי טדר לא אשתעבדו נכסי דיתמי · **גלויי מלתא בעלמא הוא** · לגלות מהו חייב והואיל ומידר קיים אמרינן ליה: **מתני'** **וכיון זה** קרבן · לנדר הבית: **ונפל הבית** · קודם שהחזיק בו גזבר: **גמ'** **לא שנו** · דכי אמר עלי חייב לשלם אלא דאמר דמי עלי דאם אבד השור הדמים לא אבדו הכא לא אמר דמים אלא ולא היו בעין: **עלי להביאו** · לנרות עד שיתקרב: **ה"ג דקאמר דמי** · וכדאוקימנא לקמן דאמר יקדש שור זה לדמיו והדמים עלי עולה הלכך השור קדוש ואם אבד הדמים יקדש השור לדמיו ד) דהאמר עלי אחריותו הכא הכא לא הוו דמים קמיה ולא אמר אלא אחריות קלי דאמר יקדש שור זה הכי קאמר שור זה יהא קדוש עד שאמכרנו ואביא דמיו: **השור חולין** · דלא הקדים אלא מעות דמי השור לכשימכר: **אינו חייב באחריותו** · שהרי לא נמכר ונמצא שלא הקדים כלום: **אבל חייב באחריות דמיו** · אם נמכר השור וקדשו הדמים ואבדו חייב באחריותו: **ריש"ל דאמר יקדש השור לדמיו** · והלכך חייב באחריותו שהרי חל קדושת דמים על השור והוא קיבל עליו אחריות דמיו והאי עלי אחריות הוי הואיל ואדמים קלי ודמים לא הוו קמיה דלעולם אלא: **סיפא דאמר לכשיבאו דמיו יקדשו** · הלכך ליט חייב באחריותו דכיון דמת השור ולא בא לכלל דמים נמצא שלא הקדים כלום: **ר"מ היא** · דתניא הרי את מקודשת לי לאחר שתגייר לאחר שתתגיירי כו' ר"מ אומר מקודשת: **ואיכא דמתני לה** · להא דרב יהודה ואביי ורמי בר חמא: **אע"פ שהלטו כהן** · שאמר מתא הוא ועומד לנתן כל זמן שלא נתנו אומר לו משכיר לשוכר הרי שלך לפניך ולא תשכיר לך בית אחר שהרי בית שהשכרתי לך קיים: **נתנו** · כהן חייב ז) משכיר להעמיד בית אחר לשוכר דמשום מזליה דמשכיר הוא שנתשר על הגזל לו על לרוח הנעין: הקדישו

ל) לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה · גליון · כיון שקבל עליו דמי שורו קדוש קדושת הגוף כדאמרינן הקדיש זכר לדמיו אינו יוצא מידי מובח והאי דקאמר דמי לתתחייב באחריותו קאמר אבל אם אמר שור זה עלי ולא אמר דמי אינו חייב באחריותו וא"ת א"כ אדמפלגת במתני' בין אמר שור זה עולה בין שור זה עלי עולה לשנו הכל בדאמר עלי וגיץ אמר [דמי] ובין לא אמר דמי דהוי רבותא מפי אף על גב דלא אמר עלי חייב באחריותו וי"ל דודאי בהכי קמפליג וכי היכי דמגיה בסיפא דמי הכי נמי מניה ברישא עלי אלא ה"ק לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל ברישא דלא אמר דמי אפילו אמר נמי עלי אינו חייב באחריותו יעכ"ל הרא"ש ז"ל: ב) זה אם מת אינו חייב אות ו' נמחק: ג) דמי מכלל דרישא דלא מי' דמי שור זה עלי עולה:] אבל חייב באחריות דמיו · גליון · תימה!) מאי קאמר אינו חייב באחריותו דהיינו אחריות הדמים דהא אין נתנו קדוש והדר תני חייב באחריות הדמים וי"ל דה"ק אינו חייב באחריותו כלומר באחריות השור רוקא לעולה אבל חייב באחריות דמיו ויביא בהם אילים וכבשים שם רצה · הרא"ש ז"ל: ה) רישא דאמר יקדש השור לדמיו אות ' נמחק · גליון · אין לפרש כשאמר בפי' יקדש השור לדמיו אבל אם אמר שור זה עלי אחריות דא"כ אמאי דחיק לאוקמי דאתיא כר"מ וכדאמר לכשיבאו דמיו לוקמא בדאמר דמי שור זה הקדש דיוצאו דמיו לחולין והשור חולין אלא דהאי בכה"ג נמי השור קדוש ולא משכח השור חולין אלא כדאמר לכשיבאו דמיו · הרא"ש ז"ל: ו) דהא אמר עלי והכא לא אמרינן עלי דלא הוו דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ליכא: ז) חייב המשכיר להעמיד: ח) עלי נמי כן הקיץ דפטור תיבת נראה נמחק תיבת [ק] ל"ש: ט) וחכי נמי איכא בפ"ק: י) נראה בהכי: יא) דפי' ר"י דגופו חולין דבהא ביריתא אות ' נמחק: יב) הכל וקשיא דהלא איתא אות ' נמחק פ"א ולפי מה דפי' דגוף השור חולין קשה: יג) מחייב ופריך והא: יד) בדמי וזה דחיק לכך: טו) דקאמר דמי שור זה עלי עולה השור רוי: טז) אחר · גליון · ה"נ אם אין הבית ראוי לדירה חייב להעמיד לו בית אחר אלא דוראי מוחר לדור בו אע"ג דדירה נרוע היא דכליו ממאין אומרים לו הרי שלך לפניך דדירה על ידי הדחק שטיה דירה ולא דמי לשוכר אות הקדמה אינה ראויה לכיבה כלל. הרא"ש ז"ל:

ל) ל"ל כה קאמר מתחלה ליט חייב וכו' ·

רבינו גרשום

מדו דתימא כיון דלא אמרוהו לא אישתעבוד נכסי קמ"ל כיון דעמד בדין אישתעבודי אישתעבוד נכסי ואומרנא גלויי מילתא בעלמא הוא: **מתני'** *שור זה עולה ובית זה קרבן ומת השור ונפל הבית פטור מלשלם שור זה עלי עולה ובית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם: **גמ'** א"ר חייא בר רב ל) "לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ב) ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי *שור זה עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאוקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי ג) רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו ד) אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר ה) יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר *אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן ואיכא דמתני לה אהא *המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שהלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית הקדישו

מסו דתימא · תע"ג דעמד בדין בדר טדר קודם מותו הואיל ולא אמרו מידר בחיי טדר לא אשתעבדו נכסי דיתמי · **גלויי מלתא בעלמא הוא** · לגלות מהו חייב והואיל ומידר קיים אמרינן ליה: **מתני'** **וכיון זה** קרבן · לנדר הבית: **ונפל הבית** · קודם שהחזיק בו גזבר: **גמ'** **לא שנו** · דכי אמר עלי חייב לשלם אלא דאמר דמי עלי דאם אבד השור הדמים לא אבדו הכא לא אמר דמים אלא ולא היו בעין: **עלי להביאו** · לנרות עד שיתקרב: **ה"ג דקאמר דמי** · וכדאוקימנא לקמן דאמר יקדש שור זה לדמיו והדמים עלי עולה הלכך השור קדוש ואם אבד הדמים יקדש השור לדמיו ד) דהאמר עלי אחריותו הכא הכא לא הוו דמים קמיה ולא אמר אלא אחריות קלי דאמר יקדש שור זה הכי קאמר שור זה יהא קדוש עד שאמכרנו ואביא דמיו: **השור חולין** · דלא הקדים אלא מעות דמי השור לכשימכר: **אינו חייב באחריותו** · שהרי לא נמכר ונמצא שלא הקדים כלום: **אבל חייב באחריות דמיו** · אם נמכר השור וקדשו הדמים ואבדו חייב באחריותו: **ריש"ל דאמר יקדש השור לדמיו** · והלכך חייב באחריותו שהרי חל קדושת דמים על השור והוא קיבל עליו אחריות דמיו והאי עלי אחריות הוי הואיל ואדמים קלי ודמים לא הוו קמיה דלעולם אלא: **סיפא דאמר לכשיבאו דמיו יקדשו** · הלכך ליט חייב באחריותו דכיון דמת השור ולא בא לכלל דמים נמצא שלא הקדים כלום: **ר"מ היא** · דתניא הרי את מקודשת לי לאחר שתגייר לאחר שתתגיירי כו' ר"מ אומר מקודשת: **ואיכא דמתני לה** · להא דרב יהודה ואביי ורמי בר חמא: **אע"פ שהלטו כהן** · שאמר מתא הוא ועומד לנתן כל זמן שלא נתנו אומר לו משכיר לשוכר הרי שלך לפניך ולא תשכיר לך בית אחר שהרי בית שהשכרתי לך קיים: **נתנו** · כהן חייב ז) משכיר להעמיד בית אחר לשוכר דמשום מזליה דמשכיר הוא שנתשר על הגזל לו על לרוח הנעין: הקדישו

ל) לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה · גליון · כיון שקבל עליו דמי שורו קדוש קדושת הגוף כדאמרינן הקדיש זכר לדמיו אינו יוצא מידי מובח והאי דקאמר דמי לתתחייב באחריותו קאמר אבל אם אמר שור זה עלי ולא אמר דמי אינו חייב באחריותו וא"ת א"כ אדמפלגת במתני' בין אמר שור זה עולה בין שור זה עלי עולה לשנו הכל בדאמר עלי וגיץ אמר [דמי] ובין לא אמר דמי דהוי רבותא מפי אף על גב דלא אמר עלי חייב באחריותו וי"ל דודאי בהכי קמפליג וכי היכי דמגיה בסיפא דמי הכי נמי מניה ברישא עלי אלא ה"ק לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל ברישא דלא אמר דמי אפילו אמר נמי עלי אינו חייב באחריותו יעכ"ל הרא"ש ז"ל: ב) זה אם מת אינו חייב אות ו' נמחק: ג) דמי מכלל דרישא דלא מי' דמי שור זה עלי עולה:] אבל חייב באחריות דמיו · גליון · תימה!) מאי קאמר אינו חייב באחריותו דהיינו אחריות הדמים דהא אין נתנו קדוש והדר תני חייב באחריות הדמים וי"ל דה"ק אינו חייב באחריותו כלומר באחריות השור רוקא לעולה אבל חייב באחריות דמיו ויביא בהם אילים וכבשים שם רצה · הרא"ש ז"ל: ה) רישא דאמר יקדש השור לדמיו אות ' נמחק · גליון · אין לפרש כשאמר בפי' יקדש השור לדמיו אבל אם אמר שור זה עלי אחריות דא"כ אמאי דחיק לאוקמי דאתיא כר"מ וכדאמר לכשיבאו דמיו לוקמא בדאמר דמי שור זה הקדש דיוצאו דמיו לחולין והשור חולין אלא דהאי בכה"ג נמי השור קדוש ולא משכח השור חולין אלא כדאמר לכשיבאו דמיו · הרא"ש ז"ל: ו) דהא אמר עלי והכא לא אמרינן עלי דלא הוו דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ליכא: ז) חייב המשכיר להעמיד: ח) עלי נמי כן הקיץ דפטור תיבת נראה נמחק תיבת [ק] ל"ש: ט) וחכי נמי איכא בפ"ק: י) נראה בהכי: יא) דפי' ר"י דגופו חולין דבהא ביריתא אות ' נמחק: יב) הכל וקשיא דהלא איתא אות ' נמחק פ"א ולפי מה דפי' דגוף השור חולין קשה: יג) מחייב ופריך והא: יד) בדמי וזה דחיק לכך: טו) דקאמר דמי שור זה עלי עולה השור רוי: טז) אחר · גליון · ה"נ אם אין הבית ראוי לדירה חייב להעמיד לו בית אחר אלא דוראי מוחר לדור בו אע"ג דדירה נרוע היא דכליו ממאין אומרים לו הרי שלך לפניך דדירה על ידי הדחק שטיה דירה ולא דמי לשוכר אות הקדמה אינה ראויה לכיבה כלל. הרא"ש ז"ל:

ל) ל"ל כה קאמר מתחלה ליט חייב וכו' ·

כיון דהוא נופיה בעי אומרנא ולא אמרוהו ירושין פטורין: ובית זה קרבן · לדמיו · **פטור** · מלשלם שהרי אמר זה ולא קבל עליו אחריותו · אבל אמר עלי · קיבל עליו אחריותו וחייב לשלם: **לא שנו** · דחייב באחריותו · אלא דאמר דמי שור זה עלי · כלומר שאם (נגנב) (ונגנב) אתחייב בדמיו: [עלי להביאו קאמר אם יהיה] · מת או נגנב חייב באחריותו · [בין דאמר עלי] אע"ג דלא אמר דמי: [השור דעלין · שלא הקדישו אלא דמיו] (אינו חייב באחריותו דדמי השור קאמר וכיון דמת · אין דמים לתתים כדאמרינן בתתני' דמי עלי ומת לא יתנו הידושין) · ריש"א דאמר יקדש השור עלי לדמיו · דכיון דאמר יקדש השור קדוש השור ומועלין בו וכיון דהיינו דאמר מת או נגנב חייב באחריותו: [ופיפא דאמר לכשיבאו דמיו יקדשו כשיסבר דכיון דלא אמר יקדש השור לפיכך לא קדש ואין חייב באחריותו]: **והא** אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם · והיכי קדשי הני דמים לכשיבאו: **ר'** מאיר היא · [דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם] בפס' קרושין: ונתנגע · ברשות השוכר אע"פ שהלטו הכהן ואמרו בהבאה: ח) [אמ' משכיר לשוכר · שאין יכול לומר הרי שלך לפניך מה שמכרת · נתנו · כהן: חייב להעמיד לו בית · **משכיר לשוכר** שאין

ח) נראה דל"ל אומר לו משכיר לשוכר הרי שלך לפניך מה שמכרת ·

מקדיש

ג"ק

סקדישו סדר בו וכו' • קס"ד שהדר בו (ה) הקדישו: ט) [**נפיק ליה שכר לחולין**] **וג"ל דל"ג שכר וס"ג כיון דמעל נפיק ליה לחולין** • כלומר משכחה בתמימים הבית ומעל ילא הבית לחולין כדתנן מעילה (דף יפ): אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה וכלי שרת בלבד ונקרן וחומש אין ליה לשלומי ולא שכר להקדש דכל מידי דהקדש מכי מעל ביה נפיק לחולין דאמרינן במסכת מעילה (דף יח·) אין מעילה בכל מקום אלא שיטוי וכן הוא אומר וימעלו בני ישראל מעל בי׳ ועבדו את הבעלים והייטו שיטוי שמוליאו מהקדש לחול: **לכשיבא שכרו יקדש** • השכר והבית לא הקדיש: **מתני' ממשכנים אותן** יז· עולות ושלמים אע"ג *דשלמים מכפרת אעשה הוא לו ולאו חובה היא עליה לא חייב לה כפרה ואתי לשהויי הלכך ממשכנין אותן: **גמ' משלשן** • חטאת או עולה או שלמים דג' קרבנות כתובין בו ואמרי' בספרי דבי רב ואחר ישתה הנזיר יין אחר מעשה ידיו: **בעולה יולדת** • דלא משכחיא בקדשים עד דמתיא לה: **מאי ניהי דאקדמה קרא** • כלומר מאי טעמא אמרת דעולתה מעכבתה משום דאקדמיה קרא עולה מקמי חטאת דכתיב תביא כבש בן שנתו לעולה וגו': **והאמר רבא דמקראה הקדימה הכתוב** • שחטאת נקראת במקרא תחילה ולא שתקרב תחילה בפרק כל התדיר במסכת זבחים (דף י·): **דאפרים ליה חבירו** • שהיה זה חייב עולה וכא חבירו והפרישה משלו לכפרתו של זה וקאמר שמואל דבעינן שיוציא את המתכפר: **מדידיה** • כגון היכא דב"ד ממשכנין אותו לריך שיאמר רוצה אני: לדעת

ג"ק סח: ע"ש סט: כ"מ ז. ע"ז סב. מוגן קלט. תמורה ט' כט:]

ג"ק דעולה

[כתובות נח:]

ג"ק מ. קנ:[נקמן כג:]

[קדושין נ· ב"ב מח.]

מזיר כח. [מס. מנחות ה. זבחים נה· נדרים ד:]

[זבחים ל. ע"ש בתוס' ד"ה למקרא] תוספתא דמזיר פ"ד [פסחים נמ. ע"ש מזיר יט.]

ויקרא ה

מצורע דתניא* רבי ישמעאל בנו של רבי [ו] יהודה בן ברוקה אומר כשם שחטאתו ואשמו [ז] עיכבתו כך עולתו עיכבתו: ואף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה [ח]: ת"ר °יקריב אותו *מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני אמר שמואל עולה צריכה דעת שנאמר לרצונו מאי קמ"ל תנינא אף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה שנאמר לרצונו לא צריכא °דפריש ליה חבריה מהו דתימא כי בעינן דעת מדידיה אבל מדחבריה לא קמ"ל זימנין דלא ניהא ליה דליכפר במידי דלא דידיה מיתיבי חטאתו ואשמו של פלוני עלי לדעת

ג"ל דכ פפ'

בב א מיי' פ"ו מהל' ערכין הלכה ג:

בג ב מיי' פ"ג מהל' ערכין הלכה יד:

בד ג מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה יז:

בה ה מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה כ עוש"ע אה"ע סימן קנד סעיף ס וסימן קנד סעיף כח:

בו ו מיי' פי"ד מהלכות מעה"ק הלכה יז:

בז ז מיי' פ"מ מהלכות מזיכות הלכה כ:

בח ח מיי' שם פל' ס:

בט ט מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה י:

[עי' תוס' ר"ה ו. ד"ה יקריב ותוס' כריתות יב. ד"ה לו לגמא ותוספות יבמות מז: ד"ה ר' מאיר ותוספות ב"ב מח. ד"ה יקריב]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה הקדישו וכו' הקדישו כס"ד ואח"כ מ"ס כיון דמעל ביס פפיק ליה כו' ומלאה לי דל"ג:

ג"ב מח. קדושין נ. יבמות קו. ר"ש ו.

ג"ל וכא כו' לקדים וס"ה דיכול לאסור ל"ק

[פפ"ע דכ"פ]

ג' ל"ק דר בו חנם

ג"ח הסכירות לחולין

שיטה מקובצת

ה) מקדיש ליה איש: ב) לה דסי בר תיבות רב מרי נמחק: ג) חייבי ע"(תוס' ר"ה דף ו ע"ש ב"ק דף קנ): ד) אותן (ב"ק דף מ): ה) בחטאת נזיר • נלגין ה"ה דהוי

רבינו גרשום

שאין יכול לומר לו הרי שלך לפניך שהרי נותן): הקדישו • השובר • הדר בו • שלא (נחנגע) ברשותו (שלו): כיון דמעל • מה שנהנה ממנו: נפק ליה שכר לחולין דמשום הכי חייב קרבן:[מעילה: הנהנה מקדשי שמים • משום דמפיק קדושה לחולין • כגון דא ס ר דמיו יקדשו לא מעל שוב דלא הקדיש בית אלא שכירות הקדיש • חייבי ערכין ממשכנין אותן • [הגזבר] אם ישתוה דכיון דלאו לכפרה אתו ולא מהדר ליתנן: [חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין דכיון דלכפרת עצמו הן ואיר להביאן] • חייבי עולה ושלמים ממשכנין אותן דלא אתו לכפרה ויתרשל להביאן]: אע"פ שאין מתכפר לו • האי מתכפר [לו] לא כפרה ממש אלא אע"פ שאין מתקבלין לרצון עד שיתרצה להביאן מעצמו: שנאמר לרצונו • לפני ה' אפילו הכי ממשכנין אותן [וכופין אותו] עד שיאמר רוצה אני: וכן אתה אומר בביתי נשים • אע"ג דנם המעושה פסול כופין אותו עד שיאמר רוצה אני וכשר: על אחד משלשתן • [או אעולה או אשלמים או אחטאת יצא] הלכך אם נילח על העולה צריך למשכנו להביא חטאת: בעולה יולדת • שאינה יכולה להביא חטאתה עד שתביא עולתה קודם: [הואיל ואקדמה קרא • דכתיב אחד לעולה ואחד לחטאת ולא פשעה בה: למקראה הקדימה הכתוב: כלומר לקרות העולה קודם לחטאת הקדימה הכתוב אבל להקרבה לא אקדמה: אלא לעולת מצורע • אין צריך למשכן דתניא כו'): עולה צריכה דעת • כלומר המביא עולה צריך להביאה לרצונו: דאפריש ליה חבריה • אם חברו הפריש בנינו עולה שלא צריך להפרישה לרצונו של נודר: מדידיה • היכא דמפריש משלו אבל כשמפרישה חבירו בשבילו ניחא דניחא ליה שחברו נותנה בשבילו ולא בעינן למישייליה דזמנין דלא ניחא

ג"ל ומיהו קשה דהכא כו' בדשותו ובתוספתא כו' ל"ק

כ"ל ל"ק

לו נמחק: כד] יחשב בכלי שרת: כה] מה"ד היכי דייר בו תיבת כי נמחק:

מצי למימר כגון שאמרו לו עדים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי דבודאי לא יביא אם לא ימשכנהו כיון שהוא אומר שלא אכלי הרא"ש ז"ל: ז] ר' יוחנן בן ברוקה: ז] ואשמו מעכבתו כך עולתו מעכבתו: מ] שיתרצה וכו' ת"ר: ט] נפיק ליה שכר לחולין ונראה לרבי ד"ל שכר הא"ג כיון דמעל ביה נפיק ליה: י] אותו הנזיר נכנס לביתו ונעשל בע"ב הס"ד ומה"ד חייבי חטאות ואשמות כיון דלכפרה אתו לא שהי ליה ואין ממשכנין אותן עולות ושלמים אע"ג דעולה[מכפרת]:יא] דרבא סבור המוסגר:יב] תימה: עיין בהר"ן במסכת כתובות בפ"ה: יג] הוה מצי עובד כוכבים מסלק לי השתא: יד] ליה והאי דקאמר: טו] להקדש פריך היכי: טז] ברשותו • גלינון אבל כל זמן שכירתו יכול להקדיש וה"ה דמצי אומר ליה כל ימי שכירתו הר"י ז"ל: יז] לרשותו אבל מה תיבת וכל נמחק: יח] בירושלמי בפרק מקום שנהגו אות ד' נמחק: יט] מקודשת דדר בתוכו ומעלה שכר להקדש איטת: כ] זה דר בתוכו חנם: כא] השכיר את תיבת הקדיש ל"ש נמחק: כב] ליה השכר בתורת אות ו' נמחק: כג] לחולין שהרי חברו הקדיש את הבית והוא לא ידע ומעל כשדר בו ונפיק ליה בית בתורת מעילה דהא אינא שהוא סבור שהיא שלו ואינו מחכוון להוציאו מרשות לרשות לא יוצא לחולין אלא לפי טובת הנאה שיש לו במלאכה דלא אסרינן אין מועל אחר מועל אלא בשהוא סבור שהכלי של חברו והוא מכוון להוציא מרשות וכדקאמר רבי על ההיא ותיבות ופפרש"י ר"מ אמר ל"ש ותיבות וקאמר כו] מעל לימא מסייע ליה לרב ואף על גב דדהי ליה דחויא בעלמא הוא: